

Gaza: Ei koskaan enää - nyt on aika - epätoivoinen vetoomus sotilaalliseen väliintuloon

”Kansanmurha ei ole pelkästään rikos kansaa vastaan - se on rikos ihmisyyttä vastaan.”

YK:n pääsihteeri, 2004

Tilanne Gazassa on saavuttanut kriittisen pisteen, jossa sotilaallinen väliintulo ei ole vain oikeudellisesti sallittua, vaan kansainvälisen oikeuden mukaan pakollista. Israelin jatkuva saarto ja sotilasoperaatiot ovat aiheuttaneet humanitaarisen katastrofin, ja Kansainvälinen tuomioistuin (ICJ) on tunnistanut ”uskottavan riskin” kansanmurhasta. Diplomatia, pakotteet ja oikeudelliset päätökset eivät ole onnistuneet muuttamaan Israelin toimintaa, joten sotilaallinen väliintulo jää ainoaksi toteuttamiskelpoiseksi vaihtoehdoksi lisäjulmuuksien estämiseksi. Tämä argumentti perustuu Israelin velvoitteisiin kansainvälisen humanitaarisen oikeuden (IHL), ICJ:n päätösten, kansanmurhan estämisvelvollisuuden, kollektiivisen itsepuolustuksen oikeuden, suojeluvastuun (R2P) doktriinin sekä Gazan aluevesien oikeudellisen aseman varaan. Vaikka Israel ja sen liittolaiset - Yhdysvallat, Yhdistynyt kuningaskunta ja Saksa - tuomitsevat tällaisen toiminnan, Venäjän ja Kiinan tuki yhdistettynä ICJ:n käynnissä oleviin oikeudenkäynteihin tarjoaa vahvan oikeudellisen ja geopoliittisen perustan.

Israelin velvoitteet miehittäjänä

Miehittäjänä Gazassa Israel on sitoutunut noudattamaan **Neljättä Geneven sopimusta (1949)**, joka asettaa erityisiä velvoitteita siviiliväestön suojelemiseksi. Sopimuksen artikla 55 toteaa:

”Miehitysvaltiolla on velvollisuus käyttää kaikkia käytettävissään olevia keinoja väestön elintarvike- ja lääkintätarvikkeiden varmistamiseksi; erityisesti sen tulee tuoda tarvittavat elintarvikkeet, lääkintätarvikkeet ja muut tavarat, jos miehitetyn alueen resurssit ovat riittämättömät.”

Israelin saarto, joka rajoittaa elintarvikkeita, lääkintätarvikkeita ja välttämättömiä tavaroita, rikkoo tätä velvoitetta. 143 päivän saarron jälkeen Gaza on kuluttanut kaikki varastonsa ja on nyt IPC-vaiheessa 4 (hätätila) / vaiheessa 5 (katastrofaalinen) nälänhädässä. Israelin kyvyttömyys sallia humanitaarista apua Geneven sopimuksen edellyttämällä tavalla antaa perustavanlaatuisen oikeutuksen väliintulolle pääsyn palauttamiseksi ja siviilien suojelemiseksi.

Kansanmurha sopimuksen mukaan: Tahallinen tuho elinolojen kautta

Vuoden 1948 kansanmurhasopimus, artikla II, kohta c, määrittelee kansanmurhan seuraavasti:

”Ryhmän elinolojen tahallinen asettaminen sellaisiksi, että ne on laskettu aiheuttamaan sen fyysinen tuhoaminen kokonaan tai osittain.”

Israelin 143 päivän saarto, UNRWA:n kieltäminen ja riippuvuus GHF:n tappavasta avunjakelujärjestelmästä ilmentävät tätä. 1 021 kuolemaa ja 6 511 loukkaantumista jakelupisteillä sekä IDF:n hyökkäys 20. heinäkuuta 2025 Maailman elintarvikeohjelman saattueeseen - joka tappoi 94 ja loukkasi 150 - osoittavat selvästi selviytymisen estämisen tarkoituksen. IPC-vaiheen 5 nälänhädän aiheuttamat peruuttamattomat vahingot, erityisesti lapsille, korostavat näiden olosuhteiden kansanmurhaavaa luonnetta.

ICJ:n väliaikaiset toimenpiteet humanitaarisen avun määrittämiseksi

Asiassa *Etelä-Afrikka vastaan Israel* (2024) ICJ antoi väliaikaisia toimenpiteitä vastauksena Etelä-Afrikan hakemukseen kansanmurhasopimuksen nojalla, todeten ”uskottavan riskin” kansanmurhasta Gazassa Israelin sotilasoperaatioiden ja saarron vuoksi. Tuomioistuimien määräsi Israelin:

”Ottamaan käyttöön kaikki sen vallassa olevat toimenpiteet estääkseen kaikkien kansanmurhasopimuksen artikla II:n soveltamisalaan kuuluvien tekojen suorittamisen” ja ”mahdollistamaan kiireellisesti tarvittavien peruspalvelujen ja humanitaarisen avun tarjoaminen.”

Israelin jatkuva avun rajoittaminen ja sotilasoperaatioiden eskalaatio osoittavat näiden sitovien toimenpiteiden noudattamatta jättämistä. Tämä uhma luo oikeudellisen perustan sotilaalliselle väliintulolle ICJ:n päätöksen täytäntöön panemiseksi ja humanitaarisen pääsyn varmistamiseksi.

LaGrand-päätös: Väliaikaiset toimenpiteet ovat sitovia

ICJ:n väliaikaisten toimenpiteiden sitova luonne vahvistettiin tapauksessa *LaGrand* (Saksa vastaan Yhdysvallat, 2001), jossa tuomioistuin päätti:

”Tuomioistuimen osoittamat väliaikaiset toimenpiteet ovat osapuolille sitovia.”

Israelin noudattamatta jättäminen vuoden 2024 väliaikaisia toimenpiteitä on kansainvälisen oikeuden rikkomus. *LaGrand*-ennakkotapaus korostaa, että valtiot eivät voi sivuuttaa ICJ:n määräyksiä ilman seurauksia, mikä oikeuttaa sotilaallisen väliintulon noudattamisen täytäntöön panemiseksi ja Gazan väestön suojelemiseksi.

Bosnia vastaan Serbia: Velvollisuus estää kansanmurha

ICJ:n päätös asiassa *Bosnia ja Hertsegovina vastaan Serbia ja Montenegro* (2007) asettaa selkeän velvoitteen valtioille toimia, kun ne ovat tietoisia vakavasta kansanmurhan riskistä. Tuomioistuin päätti:

“Valtion... on velvollisuus käyttää kaikki kohtuullisesti saatavilla olevat keinot kansanmurhan estämiseksi, mikäli mahdollista, kun sillä on tieto vakavasta riskistä, että kansanmurha tullaan toteuttamaan.”

ICJ:n toteamus “uskottavasta riskistä” kansanmurhasta Gazassa laukaisee tämän velvollisuuden. Kun ei-sotilaalliset toimenpiteet - diplomatia, pakotteet ja oikeudelliset menettelyt - epäonnistuvat, sotilaallinen väliintulo tulee lailliseksi ja välttämättömäksi askeleeksi kansanmurhan estämiseksi, kuten *Bosnia*-päätös edellyttää.

YK:n peruskirjan artikla 51: Kollektiivinen itsepuolustus

YK:n peruskirjan artikla 51 vahvistaa valtioiden luontaisen oikeuden itsepuolustukseen, mukaan lukien kollektiivinen itsepuolustus, ja toteaa:

“Mikään tässä peruskirjassa ei heikennä yksittäisen tai kollektiivisen itsepuolustuksen luontaista oikeutta, jos aseellinen hyökkäys tapahtuu Yhdistyneiden kansakuntien jäsentä vastaan, kunnes turvallisuusneuvosto on ryhtynyt tarvittaviin toimenpiteisiin kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.”

Tämä oikeus ei rajoitu YK:n jäsenvaltioihin eikä sitä rajoita peruskirjan muut määräykset. Israelin saarto ja sotilasoperaatiot muodostavat jatkuvan aseellisen hyökkäyksen Gazan väestöä vastaan. Tämän oikeuden luontainen luonne sallii valtioiden toimia kollektiivisessa itsepuolustuksessa jopa ilman YK:n turvallisuusneuvoston (UNSC) hyväksyntää, erityisesti kun neuvosto on halvaantunut Yhdysvaltojen vetojen vuoksi. Tämä tarjoaa oikeudellisen polun sotilaalliselle väliintulolle Israelin toimien torjumiseksi ja siviilien suojelemiseksi.

Palestiinan tunnustaminen: Artiklan 51 vahvistaminen

Palestiinan asema vahvistaa kollektiivisen itsepuolustuksen argumenttia. Palestiina, jonka on tunnustanut yli 140 valtiota ja joka sai YK:n yleiskokoukselta vuonna 2012 (päätöslauselma 67/19) ei-jäsenvaltioiden tarkkailija-aseman, nauttii laajaa mutta epätäydellistä kansainvälistä tunnustusta. Kansainvälisellä oikeudella ei ole lopullista sääntöä valtiollisuudesta **Montevideon sopimuksen (1933)** mukaan, joka listaa kriteereitä kuten alue, väestö, hallitus ja kyky kansainvälisiin suhteisiin. Palestiinan tunnustaminen vahvistaa sen lailliseksi entiteetiksi, joka on hyökkäyksen kohteena, mahdollistaen muiden valtioiden vedota kollektiiviseen itsepuolustukseen artiklan 51 nojalla sen puolesta, erityisesti ottaen huomioon Israelin laittomat toimet Gazaa vastaan.

Suojeluvastuu (R2P): Toimintamandaatti

R2P-doktriini, joka hyväksyttiin **Vuoden 2005 maailmankokouksen lopputulosasiakirjassa**, tarjoaa lisä tukea väliintulolle. Se määrittelee kolme pilaria: -

Pilari I: "Jokaisella yksittäisellä valtiolla on vastuu suojella väestöään kansanmurhalta, sotarikoksilta, etniseltä puhdistukselta ja rikoksilta ihmisyyttä vastaan." - **Pilari II:** "Kansainvälisellä yhteisöllä on vastuu rohkaista ja auttaa yksittäisiä valtioita täyttämään tämä vastuu." - **Pilari III:** "Jos valtio selvästi epäonnistuu väestönsä suojelemissa, kansainvälisen yhteisön on oltava valmis ryhtymään asianmukaisiin kollektiivisiin toimiin."

Israel miehittäjänä on epäonnistunut Gazan väestön suojelemissa (Pilari I). Kansainväliset ponnistelut diplomatian ja pakotteiden kautta on estetty tai ne ovat olleet tehottomia (Pilari II), mikä aktivoi **Pilarin III**, joka sisältää sotilaallisen väliintulon laillisena vastauksena, kun valtio selvästi epäonnistuu väestönsä suojelemissa. Ottaen huomioon UNSC:n halvaantumisen, valtiot ovat oikeutettuja toimimaan kollektiivisesti R2P:n alaisuudessa.

Gazan aluevedet: Palestiinalaisten oikeuksien palauttaminen

Israel ei väitä Gazaa omaksi alueekseen, millä on merkittäviä vaikutuksia sotilaallisen väliintulon laillisuuteen Gazan aluevesillä. **YK:n merioikeusyleissopimus (UNCLOS)**, artikla 2, toteaa:

"Rannikkovaltion suvereniteetti ulottuu sen maa-alueen ja sisävesien ulkopuolelle viereiseen merialueeseen, jota kutsutaan aluevesiksi."

Koska Israel ei väitä suvereniteettia Gazaan, sillä ei ole oikeudellista perustetta kontrolloida Gazan aluevesiä (jopa 12 meripeninkulmaa) tai panna täytäntöön saartoa siellä. ICJ:n vuoden 2024 neuvoa-antava lausunto julisti Israelin miehityksen palestiinalaisalueilla laittomaksi, mikä heikentää entisestään sen väitettä Gazan vesien hallinnasta. Sotilaallinen väliintulo saarron murtamiseksi ja humanitaarisen avun toimittamiseksi ei ole alueellista aggressiota Israelia vastaan, koska se ei haasta laillista alueellista vaatimusta. Sen sijaan se palauttaa palestiinalaisten oikeudet aluevesiinsä kansainvälisen oikeuden mukaisesti, vapauttaen sen UNSC:n hyväksynnästä alueellisen koskemattomuuden suojelemista koskevien määräysten nojalla.

Madleen-tapaus: Merirosvous kansanmurhan palveluksessa

Yksi selkeimmistä osoituksista Israelin aikeista pakottaa Gaza alistumaan nälällä tapahtui kaukana sen rannoista. Israelin merivoimat pysäyttivät *Madleenin*, brittilipun alla purjehtivan Freedom Flotilla -aluksen, joka kuljetti humanitaarista apua, yli **160 meripeninkulman päässä rannikosta** - syvällä kansainvälisillä vesillä. Aluksella oli **kaksitoista siviiliaktivistia**, mukaan lukien **Greta Thunberg** ja **ranskalainen europarlamentaarikko Rima Hassan**.

Israelilaiset joukot nousivat alukseen väkisin, pidättivät aktivistit ja takavarikoivat kaiken avun - teko, joka täyttää merirosvouden määritelmän **YK:n merioikeusyleissopimuksen artiklan 101** mukaisesti:

”Kaikki laittomat väkivallan tai pidätyksen teot tai ryöstötoimet, jotka yksityishenkilöiden tarkoituksiin suorittaa yksityisen aluksen miehistö tai matkustajat... avomerellä toista alusta vastaan.”

Tämä aggressiivinen teko ei ollut yksittäinen tapaus - se oli selvä vahvistus Israelin aikeista **estää kaiken humanitaarisen avun pääsy**, jopa kansainvälisesti tunnustettujen alusten ollessa neutraaleilla vesillä. *Madleenin* kaappaus ei ainoastaan rikkonut kansainvälistä merioikeutta, vaan **todisti edelleen saarron todellisen tavoitteen**: kieltää Gazan 2 miljoonalta asukkaalta pääsy elämän perustarpeisiin.

Hyökkäämällä humanitaarisiin ponnisteluihin kaukana väitetystä toimivallastaan Israel paljasti saarron **ei turvallisuustoimenpiteeksi**, vaan **nälän ja pelottelun kampanjaksi**. Tapaus korostaa **sotilaallisen väliintulon kiireellisyyttä** palestiinalaisten merioikeuksien palauttamiseksi ja hengenpelastavan avun turvallisen toimittamisen varmistamiseksi.

Geopoliittinen tuki ja oikeudellinen strategia

Kaikki sotilaalliset väliintulot Israelin Gazan saarron murtamiseksi kohtaavat voimakasta poliittista vastustusta Yhdysvalloista, Yhdistyneestä kuningaskunnasta ja Saksasta. Nämä valtiot ovat johdonmukaisesti puolustaneet Israelin toimia ja estäneet vastuumekanismeja Yhdistyneissä Kansakunnissa. Globaali mielipide on kuitenkin muuttumassa. Gazan kriisin vakavuus - ja Israelin avoin kansainvälisen oikeuden halveksunta - ovat luoneet tilaa uudelle valtioiden koalitiolle toimia.

Venäjä ja Kiina, vaikka on epätodennäköistä, että ne johtaisivat sotilaallista toimintaa, ovat julkisesti tuominneet Israelin saarron ja tukeneet palestiinalaisten oikeuksia kansainvälisillä foorumeilla. Molemmilla on veto-oikeus **YK:n turvallisuusneuvostossa (UNSC)** ja ne voisivat estää minkä tahansa päätöslauselman, joka pyrkii kriminalisoimaan humanitaarisen väliintulon. Tämä heijastaa samaa poliittista suojaa, jota Yhdysvallat on tarjonnut Israelille viimeisen 21 kuukauden aikana. Geopoliittinen ennakkotapaus on selvä: veto-oikeuksia käytetään liittolaisten suojelemiseen, ei puolueettoman oikeudenmukaisuuden täytäntöön panemiseen.

Interventiovaltioita saattaa kohdata oikeudellisia haasteita, mukaan lukien yritykset kuvata tällaisia toimia laittomana aggressiona. Kuitenkin intervention oikeudellinen perusta - **ICJ:n väliaikaisissa toimenpiteissä, kansanmurhasopimuksessa ja suojeluvastuun (R2P) doktriinissa** - tekee tällaisista haasteista heikkoja ja vakuuttamattomia. ICJ on jo todennut ”uskottavan riskin kansanmurhasta” Gazassa ja määrännyt Israelin sallimaan humanitaarisen avun. Interventio, joka on suunniteltu tämän mandaatin täytäntöön panemiseksi, ei ole kansainvälisen oikeuden rikkomus - se on sen **toteuttaminen**.

Lisäksi ICJ:n käynnissä oleva kansanmurhaoikeudenkäynti Israelia vastaan todennäköisesti vahvistaa vakavia **kansanmurhasopimuksen** rikkomuksia, mikä legitimoit entisestään minkä tahansa intervention, joka tähtää joukkomurhien pysäyttämiseen ja humanitaarisen pääsyn palauttamiseen. Valtiot, jotka toimivat nyt, eivät ole vain historian oikealla puolella - ne ovat myös lain oikealla puolella.

Johtopäätös: Oikeudellinen ja moraalinen velvoite

Kansainvälinen oikeus vaatii toimintaa, kun kansanmurhan uhka on todellinen - ja Gazassa tämä uhka ei ole enää teoreettinen. Israelin saarto, joka rikkoo **Neljättä Geneven sopimusta**, ja sen avoin halveksunta **ICJ:n sitovia väliaikaisia toimenpiteitä** kohtaan tarjoavat useita päällekkäisiä oikeudellisia perusteita **välittömälle sotilaalliselle väliintulolle**.

Yhdysvallat on käyttänyt veto-oikeuttaan suojellakseen Israelia vastuulta. Nyt **Venäjä ja Kiina** - molemmat palestiinalaisten oikeuksien äänekkäitä puolustajia - voivat vastata palvelukseen suojelemalla mitä tahansa humanitaarista koalitiota UNSC:n kostotoimilta. **ICJ:n väliaikaiset toimenpiteet** ja sen käynnissä olevan kansanmurhaoikeudenkäynnin todennäköinen tulos tarjoavat oikeudellisen kehyksen, joka legitimoii ja jälkikäteen oikeuttaa intervention kansainvälisen oikeuden täytäntöön panemiseksi ja ihmishenkien pelastamiseksi.

Odottaa lopullista kansanmurhapäätöstä ennen toimintaa olisi kuin pyytää palomiehiä odottamaan tuhopolttoilmoitusta, kun talo palaa.

Liian monelle Gazassa on jo liian myöhäistä. Pahinta voidaan kuitenkin vielä estää - **jos vaikka vain muutama valtio toimii rohkeasti, päättäväisesti ja selkeällä omallatunnolla**.

Nyt ei ole aika uusille lausunnoille. Nyt on aika laivoille, saattueille ja suojelulle. **Nyt on aika murtaa saarto.**